# Algemene Beschouwingen 2026 – Begroting 2027

Voorzitter, college, raad en alle aanwezigen,

Allereerst dank aan het college en de ambtelijke organisatie voor het opstellen van deze begroting. Wij waarderen de gelegenheid die wij als raad hebben gekregen om onze kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen.

De begroting laat voor 2027 een positief saldo zien en is meerjarig sluitend. Tegelijkertijd zijn de signalen duidelijk: de financiële ruimte wordt beperkter, de kengetallen ontwikkelen zich in zorgwekkende richting en de komende jaren vragen om scherpe keuzes.

Voor D66 gaat deze begroting niet alleen over cijfers en projecten. Het gaat over vitale kernen, passende woningen, veilige leefomgevingen en inwoners die actief kunnen meedenken over de toekomst van hun kern.

De centrale uitdaging voor 2027 is wat ons betreft dan ook niet het formuleren van nieuwe ambities, maar het daadwerkelijk realiseren van de plannen die we al hebben vastgesteld.

**Wonen en leefbare kernen**
Wonen blijft een belangrijke opgave voor Voerendaal. Met het Masterplan Wonen en de Omgevingsvisie zijn belangrijke stappen gezet. Ook het feit dat wij als raad zijn uitgenodigd om mee te denken over de gewenste regierol van de gemeente bij woningbouwontwikkelingen vinden wij positief.

Maar woningbouw gaat over meer dan locaties en aantallen. Het vraagt om keuzes over de ontwikkeling van onze kernen en de manier waarop wonen wordt verbonden met andere maatschappelijke opgaven. We moeten bouwen voor starters die in hun eigen kern willen blijven, gezinnen die ruimte zoeken en senioren die willen doorstromen. En we moeten ervoor zorgen dat nieuwe woningen passen bij een groene, veilige en bereikbare leefomgeving, met voldoende voorzieningen en ruimte voor ontmoeting.

Wat D66 betreft moet 2027 het jaar worden waarin de ambitie om meer regie te voeren op de woningbouw daadwerkelijk wordt vertaald naar concrete sturing. We zien dat in 2026 de eerste stappen zijn gezet en daar zijn wij positief over. Tegelijkertijd vinden wij het heel belangrijk om te weten hoe het vervolgproces eruit gaat zien. Daarom hebben wij een vraag aan de portefeuillehouder wonen:

> *Na 1 december start de uitwerking van de opgehaalde input richting het raadsvoorstel in het derde kwartaal. Op welke wijze wordt de raad in de tussenliggende periode betrokken bij de ontwikkeling van dit raadsvoorstel? En welke mogelijkheden hebben wij om richting te geven aan de afwegingen en keuzes die onderweg gemaakt moeten worden?*

Daarnaast krijgt de huisvesting van bijzondere doelgroepen nadrukkelijk aandacht. Wij vinden het goed dat hiervoor middelen beschikbaar worden gesteld om een strategie uit te werken en te implementeren. Daarbij vragen wij nadrukkelijk oog te houden voor een zorgvuldig proces, tijdige betrokkenheid van inwoners en heldere communicatie. Zo werken we aan een humane opvang en aan draagvlak in onze kernen.

**Onderwijshuisvesting: ook veilige schoolroutes**
D66 is verheugd dat in deze begroting verdere stappen worden gezet richting nieuwe basisscholen in Ransdaal en Ubachsberg. Tegelijkertijd vragen wij aandacht voor de doorlooptijd van deze projecten. Gezien de staat van de huidige gebouwen is voortvarendheid nodig. Goede scholen zijn belangrijk voor kinderen, gezinnen en de leefbaarheid van onze kernen.

Bij beide projecten komt de nieuwe school op een andere locatie. Daardoor veranderen ook de dagelijkse routes van leerlingen en de verkeersstromen. Binnen de gebiedsontwikkelingen is budget beschikbaar voor verkeersveiligheid rond de scholen, maar daarbuiten op dit moment niet. Een veilige schoolroute begint niet bij de voordeur van de school, maar thuis. Daarom dienen wij vandaag de motie *'Veilig naar school, nu en in de toekomst'* in. We vragen het college om bij de verdere uitwerking breder te kijken dan de directe omgeving van de schoollocaties en veilige schoolroutes integraal mee te nemen in de ontwikkelingen.

**Sterke gemeenschappen en betrokken inwoners**
Leefbare kernen bestaan uit meer dan woningen en voorzieningen. Ze ontstaan wanneer inwoners betrokken zijn bij hun leefomgeving en samen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Daarom zijn wij positief over de aandacht voor gemeenschapsontwikkeling, burgerparticipatie en lokale netwerken. De ervaringen in Ubachsberg laten zien wat mogelijk is wanneer inwoners, verenigingen en gemeente samen optrekken. Het voornemen om deze aanpak verder te verbreden en een leefbaarheidsfonds in te richten verdient daarom onze steun.

Participatie is voor D66 geen doel op zich. Het gaat erom dat inwoners merken dat hun ideeën ertoe doen en dat zij invloed hebben op hun leefomgeving. Dat geldt ook voor de inrichting van voorzieningen voor jong en oud. Daarom dienen wij de motie *'Geef de jeugd van Ransdaal weer ruimte om te spelen'* in. Speel- en ontmoetingsplekken lijken misschien klein naast de grote dossiers, maar zijn van grote betekenis voor kinderen en voor de leefbaarheid van een kern.

**Financiën en uitvoeringskracht**
De begroting laat zien dat Voerendaal blijft investeren in wegen, groen, riolering, gemeenschapsaccommodaties en onderwijshuisvesting. Dat ondersteunen wij. Tegelijkertijd geven de financiële kengetallen aanleiding tot waakzaamheid. Het college kondigt daarom een brede heroverweging aan van ambities, taken en prioriteiten. D66 begrijpt dat en vindt het verstandig om dit gesprek te voeren.

Die heroverweging moet wat ons betreft niet beginnen bij de vraag waarop we kunnen bezuinigen, maar bij de vraag welke maatschappelijke opgaven voor Voerendaal het belangrijkst zijn en hoe wij onze beschikbare middelen en capaciteit daar het meest effectief voor kunnen inzetten.

Het mag daarbij geen uitsluitend financiële exercitie worden. Keuzes over voorzieningen, leefbaarheid en investeringen raken onze gemeenschap. Inwoners moeten daarover geïnformeerd worden en de raad moet tijdig haar kaderstellende en controlerende rol kunnen vervullen. Daarom vragen wij de portefeuillehouder financiën:

> *"De portefeuillehouder heeft aangegeven dat de brede heroverweging een doorlooptijd van ongeveer zes à zeven maanden zal kennen. Op welke wijze wil het college de raad gedurende dit traject meenemen in de afwegingen die worden gemaakt, op welke momenten krijgt de raad de gelegenheid om inhoudelijke richting mee te geven en wanneer kunnen wij een concreet procesvoorstel verwachten waarin deze stappen zijn uitgewerkt?"*

Tot slot benadrukken wij het belang van voortgang. Veel investeringen zijn geen nieuwe plannen, maar de uitvoering van eerder gemaakte keuzes en verwachtingen die bij inwoners zijn gewekt. Vertraging leidt bovendien vaak tot hogere kosten door indexatie en stijgende bouwkosten. Onze oproep aan het college is daarom helder: blijf sturen op uitvoering, planning en voortgang.

**Slotwoord**
Voorzitter, Voerendaal blijft bouwen aan de toekomst: aan sterke gemeenschappen, leefbare kernen, goede voorzieningen, nieuwe woningen en moderne onderwijshuisvesting. Dat waarderen wij. Maar de komende jaren vragen ook om realisme. Financiële ruimte en uitvoeringskracht zijn niet onbeperkt. Juist daarom is regie belangrijk.

Regie op woningbouw die aansluit bij de behoeften van inwoners. Regie op leefbare kernen en sterke gemeenschappen. Regie op veilige schoolomgevingen. En regie op een financieel gezonde gemeente die niet alleen plannen maakt, maar ook de kracht heeft om afspraken waar te maken.

Want ruimte voor vooruitgang ontstaat niet vanzelf.

*Ruimte voor vooruitgang vraagt om regie!*

Dank u wel.

Namens de fractie van D66 Voerendaal,

Jordi Jaeqx en Rolf Habets (raadsleden D66 Voerendaal)